

Najnowsze trendy w profilaktyce

Dr Joanna Chwaszcz

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Rozumienie Profilaktyki

Pojęcie profilaktyki według Amerykańskiej Organizacji Zapobiegania Problemom Uzależnień:

Profilaktyka uzależnień to suma przedsięwzięć, które powinny doprowadzić do:

- poprawy zdrowia obywateli,
- poprawy bezpieczeństwa obywateli,
- produktywności życia obywateli,
- promocji zdrowego (twórczego) stylu życia,
- rozwoju społeczności lokalnych.

Rozumienie Profilaktyki

Koncepcja profilaktyki P. O`Gormana

Profilaktyka jest kombinacją strategii zmierzających do:

- eliminowania lub redukcji potencjalnych czynników predestynujących do rozwoju uzależnienia.

Rozumienie Profilaktyki

Koncepcja profilaktyki S. Gold i B. Steward:

Profilaktyka to ciągły proces prowadzący do:

- redukcji dostępności,
- zapotrzebowania na środki odurzające.

Rozumienie Profilaktyki

Koncepcja profilaktyki według J. Floyda:

Profilaktyka ma charakter ciągłego procesu, który dostarcza jednostkom, grupom społecznym i organizacjom sposobności do:

- wzbogacenia wiedzy odnośnie osobistych i grupowych możliwości działania,
- rozwijania umiejętności wykorzystania osobistych potencjałów,
- twórczego rozwijania pomocy z zewnątrz w celu nabywania zdolności do skutecznego radzenia sobie z problemami życiowymi, aby tym samym skutecznie zapobiegać problemom psychicznym, emocjonalnym lub społecznym, które sprzyjają sięganiu po środki odurzające.

Rozumienie Profilaktyki

Profilaktyka definiowana w kontekście czynników ochraniających i czynników ryzyka.

Profilaktyka polega na wzmacnianiu czynników ochraniających i minimalizowaniu czynników ryzyka.

Rozumienie Profilaktyki – czynniki ochraniające

- Czynniki ochraniające to cechy podmiotu i środowiska zmniejszające prawdopodobieństwo sięgania po substancje psychoaktywne.

Czynniki te zapewniają, stymulują rozwój człowieka.

Rozumienie Profilaktyki – podmiotowe czynniki ochraniające

Podmiotowe czynniki ochraniające, zweryfikowane na podstawie badań, obejmują m. in.:

- Poczucie własnej wartości
- Poczucie własnej skuteczności (sprawczości)
- Poczucie zakorzenienia społecznego
- Poczucie wsparcia
- Posiadanie sensu i celu w życiu
- Zaspokojenie podstawowych potrzeb
- Kompetencje interpersonalne (komunikacyjne, radzenia sobie ze stresem)

Rozumienie Profilaktyki –środowiskowe czynniki ochraniające

- Środowiskowe czynniki ochraniające, zweryfikowane na podstawie badań, obejmują m. in.:
 - System wychowawczy w rodzinie (nasilenie kontroli i wsparcia)
 - Modelowanie prawidłowych zachowań w rodzinie
 - Pozytywna grupa rówieśnicza
 - Dostosowanie wymagań szkoły wobec możliwości dziecka
 - Dostępność instytucjonalnych form rozwoju dziecka i młodzieży
 - Dostępność profesjonalnych form wsparcia (psycholog, pedagog itp.)

Rozumienie Profilaktyki – podmiotowe czynniki ryzyka

Czynniki ryzyka o charakterze podmiotowym to m. in:

- Niezaspokojone potrzeby psychiczne (miłości, przynależności, bezpieczeństwa)
- Niski poziom doświadczanego wsparcia (adekwatność wsparcia)
- Kryzys w wartościowaniu, nieprawidłowa hierarchia wartości
- Cechy osobowości (np. wysoka neurotyczność)
- Przekonanie o basku własnej skuteczności poprzez doświadczenia w odnoszeniu porażek

Rozumienie Profilaktyki –środowiskowe czynniki ryzyka

- Środowiskowe czynniki ryzyka, zweryfikowane na podstawie badań, obejmują m. in.:
 - Występowanie zachowań ryzykownych w rodzinie (osoby uzależnione)
 - Nieprawidłowości w systemie wychowawczym (niska kontrola i niskie wsparcie)
 - Nadmierne wymagania wobec dziecka ze strony rodziców i szkoły
 - Dewiacyjna grupa rówieśnicza
 - Brak miejsc do konstruktywnego spędzania czasu wolnego
 - Nieodpowiedzialna polityka medialna

Rozumienie Profilaktyki – czynniki ryzyka a sytuacje trudne

- Sytuacje trudne – przez niektórych kategoryzowane są do czynników ryzyka o charakterze sytuacyjnym.

Sytuacje trudne obejmują: stres, kryzysy rozwojowe i sytuacyjne, frustrację, konflikt.

Są one obecne w życiu każdego człowieka!

Poradzenie sobie w sytuacji trudnej zależy od zasobów człowieka (wiedzy, kompetencji, umiejętności, wsparcia jakie otrzymuje).

Wysoki poziom zasobów zwłaszcza wewnętrznych zarządzających pozwala na wejście w sytuację trudną i rozwojowe z niej wyjście!

Rodzaje profilaktyki

- PROFILAKTYKA UNIWERSALNA
- PROFILAKTYKA SELEKTYWNA
- PROFILAKTYKA WSKAZUJĄCA = INDYKATYWNA

PROFILAKTYKA UNIWERSALNA

Cel: wzmocnienie zdrowia, stymulacja rozwoju (cel kreatywny)
 zapobieganie lub opóźnianie inicjacji (cel defensywny)

Grupa odbiorców: całe społeczeństwo

Skuteczność: wysoka

Koszty: niewielkie w stosunku do rezultatów

Warunki: nie wymaga diagnozy profilaktycznej

Strategie: informacja, edukacja, alternatywa

Realizatorzy: generalnie wszyscy dorośli odpowiedzialni oraz młodzież w ramach profilaktyki rówieśniczej

PROFILAKTYKA SELEKTYWNA

Cel: przywrócenie zdrowego stylu życia, stymulacja rozwoju (cel kreatywny)

zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych (cel defensywny)

Grupa odbiorców: osoby (grupy) o podwyższonym ryzyku uzależnienia (np. młodzież w okresie kryzysu rozwojowego, młodzież z obszarów o wysokich wskaźnikach uzależnienia, młodzież eksperymentująca)

Skuteczność: mniejsza niż w przypadku profilaktyki uniwersalnej

Koszty: większe niż w profilaktyce uniwersalnej

Warunki: wymaga diagnozy profilaktycznej grupowej

Strategie: informacja, edukacja, alternatywa, terapia pedagogiczna, socjoterapia, poradnictwo,

Realizatorzy: osoby przygotowane np. psychologowie, pedagodzy, socjoterapeuci

PROFILAKTYKA WSKAZUJĄCA = INDYKATYWNA

Cel: poprawa, przywrócenie zdrowego stylu życia, stymulacja rozwoju (cel kreatywny)
zapobieganie rozwojowi uzależnienia od substancji psychoaktywnych (cel defensywny)

Grupa odbiorców: osoby przyjmujące środki psychoaktywne, u których jeszcze nie zdiagnozowano uzależnienia.

Skuteczność: mniejsza niż w przypadku profilaktyki uniwersalnej i selektywnej

Koszty: większe niż w profilaktyce uniwersalnej i selektywnej

Warunki: wymaga diagnozy indywidualnej

Strategie: edukacja, treningi kompetencji, terapia

Realizatorzy: osoby przygotowane – specjaliści terapii uzależnień

Innowacje w profilaktyce

INNOWACYJNE PROGRAMY INTEGRALNE WCZESNEJ INTERWENCJI SOCJALNEJ PRZECIWDZIAŁAJĄCE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU MŁODZIEŻY W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

Przygotowane w ramach projektu realizowanego przez Fundację PAN w Lublinie, finansowane z EFS

Innowacje w profilaktyce

- **AZIMUTH VITA!** – program coachingu i doradztwa zawodowego;
- **QUO VADIS IUVENIS!** – program wczesnej interwencji kryzysowej i wsparcia rówieśniczego;
- **AUCTORIZO LIBERTAS!** – program młodzieżowych inkubatorów przedsiębiorczości i rówieśniczych programów innowacyjnych.

Programy do pobrania na stronie www.kiw-pokl.org.pl

REKOMENDACJE

- Opieranie działań profilaktycznych na wynikach badań naukowych
- Współpraca realizatorów profilaktyki ze środowiskiem naukowym
- Prowadzenie ewaluacji programów profilaktycznych
- Poszukiwanie wciąż nowych, skutecznych rozwiązań w obszarze profilaktyki
- Kształcenie Profilaktyków – potrzeba systemu rekomendowanych szkoleń!
- Wzmacnianie instytucjonalnych form rozwoju i wsparcia młodzieży
- Zwiększenie zaangażowania młodzieży w profilaktykę rówieśniczą.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień

Informuję, że Instytut Psychoprofilaktyki i Psychoterapii działający w ramach Stowarzyszenia Natanaelum, z dniem **01. marca 2016 r.**

otworzył **Specjalistyczną Poradnię Profilaktyki i Terapii Uzależnień.**

Poradnia mieści się przy ul. Bohaterów Monte Cassino 16 w Lublinie (Sławinek).

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień

Poradnia świadczy usługi:

- - poradnictwa psychologicznego w zakresie uzależnień od środków psychoaktywnych i czynności
- - diagnozy uzależnienia
- - motywowania do zmian destruktywnych zachowań
- - terapii indywidualnej osób uzależnionych
- - profilaktyki uzależnień (poradnictwo dla rodziców, nauczycieli, szkół, organizacji pomocowych i innych)

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień

**Wszystkie świadczenia dostępne w Poradni są
nieodpłatne**

- **REJESTRACJA:**
- **Telefon: 535-100-334**
- **e-mail: poradniaipip@gmail.com**